

Faculteit van de Letteren en Wijsbegeerte
Vakgroep Oude Geschiedenis van Europa
Blandijnberg 2
9000 Gent

Tituli honorarii, monumentale eregedenktekens.

Ere-inscripties ten tijde van het Principaat op het Italiaans schiereiland.

Een statistisch-epigrafisch onderzoek.

Fascis 2: Bijlagen.

Promotor:	Prof. Dr. Robert DUTHOY	Licentiaatsverhandeling voorgedragen tot
Leescommissarissen:	Prof. Dr. Dorothy PIKHAUS	het behalen van de graad van
	Dr. Koenraad VERBOVEN	Licentiaat/Master in de geschiedenis.

Inhoudstafel

Inhoudstafel.	ii
Overzicht van de gebruikte figuren in band 1.	vii
Lexicon.	X

Bijlagen bij de inleiding. pp. 1-7.

Bijlage 1	Chronologische spreiding van de ere-inscripties.
Bijlage 2	Geografische verspreiding van alle ere-inscripties (697).
Bijlage 3	Voorbeeld van een bronuitgave uit de CIL.
Bijlage 4	Voorbeeld van een bronuitgave uit l'Année Epigraphique voor 1964.
Bijlage 5	Voorbeeld van een bronuitgave uit l'Année Epigraphique na 1964.
Bijlage 6	Voorbeeld van een bronuitgave uit Supplementa Italica.
Bijlage 7	Voorbeeld van een bronuitgave uit Inscriptiones Italiae.
Bijlage 8	Identiteitsfiche van een inscriptie volgens Lassère.

Bijlagen bij hoofdstuk 1. pp. 8-16.

Bijlage 9	Romeinse naamgeving.
Bijlage 10	Sociale status.
Bijlage 11	Sociale verdeling van de inscripties: onderverdelingen.
Bijlage 12	Sociale verdeling van de inscripties: hoofdcategorieën.
Bijlage 13	Senatoriale magistraturen.
Bijlage 14	Schema van de <i>cursus honorum</i> van de <i>equites</i> .
Bijlage 15	Sociaal profiel van de *Augustales.
Bijlage 16	Verwantschapsbanden.
Bijlage 17	Publieke functies van vrouwen.
Bijlage 18	Sociaal profiel van de patroni.

Bijlagen bij hoofdstuk 2. pp. 17-27

Bijlage 19	Overzicht van de inscripties met onbekende oprichter, geressorteed onder collectief van oprichters.
Bijlage 20	Overzicht van individu(en), die als oprichter(s) optraden (gegroepeerd per InscrNr.).
Bijlage 21	Overzicht van individu(en), die als oprichter(s) optraden (gegroepeerd per relatie).
Bijlage 22	Algemeen voorkomen van de verscheidene categorieën oprichters (frequentie).
Bijlage 23	Overzicht van gemeenschappen, die als oprichters optraden.

- Bijlage 24** Overzicht van municipaal-geografische entiteiten, die als oprichters optraden.
- Bijlage 25** Overzicht van een aantal bevolkingsgroepen, die slechts marginaal als oprichter(s) optraden.
- Bijlage 26** Overzicht van de verscheidene bevolkingsgroepen, die als oprichter(s) optraden.
- Bijlage 27** Geografische verspreiding van de termen *plebs* en *plebs urbana*.
- Bijlage 28** Invloed van het volk.
- Bijlage 29** Overzicht van *decuriones*, die als oprichter(s) optraden.
- Bijlage 30** Overzicht van colleges, die als oprichter(s) optraden.
- Bijlage 31** Overzicht van *Augustales, die als oprichter(s) optraden.
- Bijlage 32** Relatie met de geëerden als burger.
- Bijlage 33** Sociale gelaagdheid in het gebruik van *civis*, *patria* e.a.

Bijlagen bij hoofdstuk 3.

pp. 28-58.

- Bijlage 34** Foto van de borden, die omhoog hangen in het Vaticaanse museum.
- Bijlage 35** Overzicht van de expliciete vermeldingen van de plaatsing van het eremonument.
- Bijlage 36** Overzicht van de eremonumenten geplaatst op het forum.
- Bijlage 37** Eremonument voor Aulus Quinctilius Priscus.
- Bijlage 38** Illustratie van de oostzijde van het forum van Cuicul.
- Bijlage 39** Een plan van het opgegraven deel van Herculaneum.
- Bijlage 40** Situering van de archeologische vindplaats van inscripties uit Ostia.
- Bijlage 41** Plan van het theater van Ostia. (Regio II, Insula VII, 2.)
- Bijlage 42** Plan van de Piazzale degli Corporazioni. (Regio II, Insula VII, 4.)
- Bijlage 43** Plan van het forum. (Regio I.)
- Bijlage 44** Plan van de Schola van Traianus. (Regio IV, Insula V, 15.)
- Bijlage 45** Plan van de Thermen van het Forum. (Regio I, Insula XII, 6.)
- Bijlage 46** Plan van de Aula dei Mensores (3). (Regio I, Insula XIX, 1.3)
- Bijlage 47** Plan van het Mythraeum Aldobrandini. (Regio II, Insula I, 2.)
- Bijlage 48** Externe gegevens bij de inscripties.
- Bijlage 49** Frequentietabel met de gegevens van de hoogte van de basissen.
- Bijlage 50** Frequentietabel met de gegevens van de breedte van de basissen.
- Bijlage 51** Goud en zilver als materiaal.
- Bijlage 52** Brons als materiaal.
- Bijlage 53** Marmer als materiaal.
- Bijlage 54** Het gebruik van verf op standbeelden en basissen.
- Bijlage 55** *Rasura* in de inscripties.
- Bijlage 56** Sociale status per materiaal (standbeeld).
- Bijlage 57** Chronologische spreiding van *statuae equestres*.
- Bijlage 58** Het ruitersstandbeeld van Marcus Nonius Balbus.

- Bijlage 59** Overzicht van de begunstigen van een *statua equester*.
- Bijlage 60** Overzicht van de begunstigen van een *funus publicum*.
- Bijlage 61** Drie voorbeelden van een *urceus*.
- Bijlage 62** Drie voorbeelden van een *patera*.
- Bijlage 63** Overzicht van de basissen met een *urceus* en/of *patera* en de beklede priesterfuncties van de geëerde.
- Bijlage 64** Voorbeelden van interpunctie.
- Bijlage 65** Chronologisch gebruik van *hederæ*.
- Bijlage 66** Overzicht van de woordengroepen, die door *hederæ* benadrukt worden.

Bijlagen bij hoofdstuk 4.

pp. 59-73.

- Bijlage 67** Opdelingen van de lofwoorden per categorie (volgens Forbis).
- Bijlage 68** Voorkomen van *honor*.
- Bijlage 69** Specificatie van *honor*.
- Bijlage 70** Voorkomen van *merita*.
- Bijlage 71** Sociale verdeeldheid van *merita*.
- Bijlage 72** Voorkomen van *beneficia*.
- Bijlage 73** Sociale verdeeldheid van *beneficium*.
- Bijlage 74** Voorkomen van woorden van financiële vrijgevigheid.
- Bijlage 75** Voorkomen van termen van een persoonlijke motivatie.
- Bijlage 76** Voorkomen van termen van administratieve deugden.
- Bijlage 77** Voorkomen van termen m.b.t. het persoonlijk karakter.
- Bijlage 78** Overzicht van de inscripties met epitheta, m.b.t. het rijksniveau.
- Bijlage 79** Overzicht van de inscripties met epitheta met een algemene betekenis.
- Bijlage 80** Overzicht van de inscripties met *honestissimus*
- Bijlage 81** Overzicht van de inscripties met epitheta m.b.t. het karakter van de geëerde.
- Bijlage 82** Overzicht van de inscripties met persoonlijk gemotiveerde epitheta.
- Bijlage 83** Beschrijving: openbare werken.
- Bijlage 84** Overzicht van de inscripties met een beschrijving, i.v.m. openbare werken.
- Bijlage 85** Overzicht van de inscripties met een beschrijving, i.v.m. organisatie van spelen.
- Bijlage 86** Spelen: specificatie.
- Bijlage 87** Overzicht van de inscripties met een beschrijving, i.v.m. legaten.
- Bijlage 88** Legaten: specificatie
- Bijlage 89** Bestemming geld.
- Bijlage 90** Overzicht van de inscripties met een beschrijving, i.v.m. steun aan de municipale voedselvoorrading.
- Bijlage 91** Voedselvoorrading.

- Bijlage 92** Frequentietabel van de verschillende terminologieën m.b.t. financiering.
- Bijlage 93** Chronologische spreiding van geldinzamelingformules.
- Bijlage 94** Geografische verspreiding van de inscripties met formuleringen m.b.t. geldinzamelingen.
- Bijlage 95** Chronologische spreiding van geldinzamelingformules.
- Bijlage 96** Organisatoren van een geldinzameling - (*ex aere conlato* of *collato*).
- Bijlage 97** Verband tussen optreden van de *decuriones* bij een geldinzameling (*ex aere conlato* of *collato*) en de chronologie van de elementen.
- Bijlage 98** Het gebruik van *locus datus decreto decurionum* en aanverwanten in inscripties waarin (*ex aere collato/conlato*) vermeld staat.
- Bijlage 99** Overzicht van de verschillende denominaties vanaf Augustus.
- Bijlage 100** Plan van een Romeins theater.
- Bijlage 101** Overeenkomst tussen geldinzameling en *dedicatio*.
- Bijlage 102** Overzicht van de begunstigden van een eerbetoon opgericht uit een geldinzameling.
- Bijlage 103** Bestemming van de geldinzameling: expliciet en impliciet.
- Bijlage 104** Chronologische spreiding van de inscripties opgericht uit openbare gelden.
- Bijlage 105** Geografische verspreiding van de inscripties opgericht uit openbare gelden.
- Bijlage 106** Voorstelling van de gemeenschap, die de oprichting op publieke kosten financiert.
- Bijlage 107** Overzicht van de begunstigden van een eerbetoon opgericht uit publieke gelden.
- Bijlage 108** Geografische verspreiding van de inscripties opgericht van het geld van de *decuriones*.
- Bijlage 109** Chronologische spreiding van de inscripties opgericht van het geld van de *decuriones*.
- Bijlage 110** Overzicht van de begunstigden van een eerbetoon opgericht van het geld van de *decuriones*.
- Bijlage 111** Digesta 50.4.1. en 50.4.18.
- Bijlage 112** Geografische verspreiding van de inscripties opgericht uit collegiale gelden.
- Bijlage 113** Chronologische spreiding van de inscripties opgericht uit collegiale gelden.
- Bijlage 114** Overzicht van de begunstigden van een eerbetoon opgericht uit collegiale gelden.
- Bijlage 115** Geografische verspreiding van de inscripties opgericht op kosten van het volk.
- Bijlage 116** Chronologische spreiding van de inscripties opgericht op kosten van het volk.
- Bijlage 117** Overzicht van de begunstigden van een eerbetoon opgericht op kosten van het volk.

Bijlagen bij hoofdstuk 6.

pp. 94-102

- Bijlage 118** Overzicht van de inscripties met reactieformules.
- Bijlage 119** Overzicht van de oprichters van de inscripties met de formule *impensam remittere* en varianten.
- Bijlage 120** Geografische verspreiding van de formule *impensam remittere* en varianten.
- Bijlage 121** Chronologische verspreiding van de formule *impensam remittere* en varianten.
- Bijlage 122** Overzicht van de oprichters van de inscripties met een reactieformule o.b.v. *ponere* en varianten.
- Bijlage 123** Geografische verspreiding van de formules o.b.v. *ponere*.
- Bijlage 124** Chronologische verspreiding van de formule o.b.v. *ponere* en varianten.
- Bijlage 125** Frequentietabel van de formules van reciprociteit, mét voorafgaande appreciatieformule.
- Bijlage 126** Geografische verspreiding van de reactieformules mét voorafgaande appreciatieformule.
- Bijlage 127** Geografische verspreiding van de reactieformules (algemeen).
- Bijlage 128** Chronologische verspreiding van de reactieformules (algemeen).

Bijlagen bij hoofdstuk 7.

pp. 103-119

- Bijlage 129** Overzicht van de inscripties met *dedicatio*
- Bijlage 130** Geografische verspreiding op geheel aantal inscripties met *dedicatio*.
- Bijlage 131** Geografische verspreiding van de inscripties met *dedicatio* op geheel aantal ere-inscripties. (% per regio, totaal 696).
- Bijlage 132** Geografische verspreiding van de inscripties met *dedicatio* op geheel aantal inscripties. (% per regio, totaal 76.002).
- Bijlage 133** Chronologische verspreiding van de inscripties met *dedicatio*.
- Bijlage 134** Dagen van oprichting.
- Bijlage 135** Romeinse kalender.
- Bijlage 136** Sociale status van de evergeet.
- Bijlage 137** Type gift bij de *dedicatio*.
- Bijlage 138** Regionale verspreiding van *sportulae*.
- Bijlage 139** Regionale voorkeur van *sportulae*?
- Bijlage 140** Chronologische verspreiding van *sportulae*.
- Bijlage 141** Chronologische verspreiding van *sportulae* (vervolg).
- Bijlage 142** Aantal *sportulae* per begunstigde.
- Bijlage 143** Combinatie van *sportulae* met andere giften.
- Bijlage 144** Financiële voorziening voor voedsel: geografische spreiding per regio.
- Bijlage 145** Financiële voorziening voor voedsel: chronologische spreiding per regio
- Bijlage 146** Feestmalen bij de *dedicatio*: sociale voorkeur.

Overzicht van de gebruikte figuren in band 1.

Inleiding

- Figuur 1** Chronologische spreiding van de ere-inscripties.
Figuur 2 Zoekpagina van de Epigraphik-Datenbank Clauss/Slaby (EDCS).
Figuur 3 Voorbeeld van een voorstelling van een biga op een munt.
Figuur 4 InscrNr. 660, CIL 05, 04428 (hergebruik).

Hoofdstuk 1

- Figuur 5** Sociale differentiëring van de vrouwelijke geëerden.

Hoofdstuk 2

- Figuur 6** Geografische verspreiding van het duiden van de inwoners a.d.h.v. de naam van de gemeente.
Figuur 7 Relatie tussen gemeenschap en geëerde.
Figuur 8 Relatie tussen *vicani* en geëerde.
Figuur 9 Relatie tussen *plebs* en geëerde.
Figuur 10 Relatie tussen *populus* en geëerde.
Figuur 11 Relatie tussen *cives* en geëerde.
Figuur 12 Relatie tussen *municipes* en geëerde.
Figuur 13 Relatie tussen *coloni* en geëerde.
Figuur 14 Relatie tussen *incolae* en geëerde.
Figuur 15 Relatie tussen *incolae* en geëerde.
Figuur 16 Relatie tussen *decuriones* (alleen) en geëerde.
Figuur 17 Relatie tussen *decuriones* en het volk enerzijds en de geëerde anderzijds.
Figuur 18 Relatie tussen *decuriones*, het volk en de **Augustales* enerzijds en de geëerde anderzijds.
Figuur 19 Relatie tussen de *tria collegia* en de geëerde.
Figuur 20 Relatie tussen de professionele colleges en de geëerde.
Figuur 21 Relatie tussen de religieuze colleges en de geëerde.
Figuur 22 Relatie tussen het *collegium iuvenum* en de geëerde.
Figuur 23 Relatie tussen de **Augustales* en de geëerde.

Hoofdstuk 3

- Figuur 24** Middeleeuwse inscriptie aangebracht op de achterzijde van een antieke basis. AE 1972, 177 (nr. 569).
- Figuur 25** Zicht op het theater. (Foto: ADB)
- Figuur 26** Zicht op de linkerzijde van de Piazzale degli Corporazioni. (Foto: ADB)
- Figuur 27** InscrNr. 123 voor Caius Iulius Tyrannus. (Foto: ADB)
- Figuur 28** Zicht op het forum van op het Capitolium. (Foto: ADB)
- Figuur 29** De tombe van Caius Domitius Hermogenes, aan de Porta Romana en de Decumanus Maximus. (foto: ADB)
- Figuur 30** Basis van Publius Horatius Chryseros (nr. 122). (Foto: ADB)
- Figuur 31** Altaar van het Mithraeum van de familie Aldobrandini. (Foto: Scavi di Ostia II)
- Figuur 32** Erealtaar voor M. Nonius Balbus.
- Figuur 33** Fruitguirlande op de basis van InscrNr. 162.
- Figuur 34** Hedera.

Hoofdstuk 4

- Figuur 35** Voorkomen van de verscheidene categorieën m.b.t. de motivering.

Hoofdstuk 5

- Figuur 36** Frequentietabel geldinzamelingformuleringen.
- Figuur 37** Geografische spreiding van *(ex) aere conlato/collato*.
- Figuur 38** Geografische spreiding van geldinzamelingsformules.
- Figuur 39** Chronologische spreiding van *(ex) aere conlato/collato* en de formuleringen m.b.t. geldinzameling in het algemeen.
- Figuur 40** Overzicht van de formuleringen m.b.t. de gemeentelijke financiering.
- Figuur 41** Geografische verspreiding van de inscripties opgericht uit publieke gelden.
- Figuur 42** Chronologische spreiding van openbare gelden.
- Figuur 43** Overzicht van de formuleringen m.b.t. financiering vanwege de *decuriones*.
- Figuur 44** Geografische verspreiding van de formules m.b.t. het geld van de *decuriones*.
- Figuur 45** Chronologische spreiding van de financiering door de *decuriones*.
- Figuur 46** Overzicht van de formuleringen m.b.t. financiering vanwege de *decuriones*.
- Figuur 47** Geografische verspreiding van de formules m.b.t. het geld van de colleges.
- Figuur 48** Overzicht van de formuleringen m.b.t. financiering vanwege het volk.
- Figuur 49** Geografische verspreiding van de formules m.b.t. het geld van het volk (algemeen).
- Figuur 50** Geografische verspreiding van de formules m.b.t. het geld van alleen het volk.

Hoofdstuk 6

- Figuur 51** Frequentietabel van de verscheidene formularia, behorende tot de reactieformule.
- Figuur 52** Frequentietabel van de reactieformule o.b.v. *remittere*.
- Figuur 53** Chronologische frequentie van de formule *impensam remittere*.
- Figuur 54** Frequentietabel van de reactieformule o.b.v. *ponere*.
- Figuur 55** Chronologische frequentie van de reactieformule o.b.v. *ponere*.
- Figuur 56** Frequentietabel van de formule m.b.t. geld.
- Figuur 57** Algemeen chronologische spreiding van de geldformuleringen.
- Figuur 58** Individueel chronologisch overzicht van de geldformuleringen.
- Figuur 59** Frequentietabel van de formularia met betrekking tot de reactie van de persoon.
- Figuur 60** Chronologische frequentie van de formule *honore contentus*.
- Figuur 61** Chronologische frequentie van de formule *impensam remisit* en varianten.
- Figuur 62** Huidig kapitaalschrift, Romeins scriptura monumentalibus en oud-cursief: A, R, C, U en I.
- Figuur 63** Huidig kapitaalschrift, Romeins scriptura monumentalibus en oud-cursief: A en R.
- Figuur 64** Algemeen chronologisch overzicht van de reactieformules mét appreciatie.
- Figuur 65** Chronologische spreiding van alle reactieformules.

Hoofdstuk 7

- Figuur 66** Chronologische verspreiding van de *dedicatio*-formule (op kwarteeuw nauwkeurig).
- Figuur 67** Chronologische verspreiding van de *dedicatio*-formule (op halve eeuw nauwkeurig).
- Figuur 68** Sociale status van de geëerden, resp. uit de inscripties, waarin *dedicatio* voorkomt (122), en het totaal aantal ere-inscripties (696).
- Figuur 69** Chronologische spreiding van *sportulae* (per regeerperiode van de keizers).
- Figuur 70** Chronologische spreiding van geldprovisies per capita voor voedselbedeling (per regeerperiode van de keizers).

Lexicon

Deze woordenlijst dient als werkinstrument en naslagwerk bij het corpus, om die woorden uit te leggen, die in de tekst gebruikt worden. Sommigen werden reeds in de voetnoten uitgelegd, maar worden hier hernomen voor de volledigheid en duidelijkheid. De opzoekingen werden verricht in de Oxford Latin Dictionary¹, waarbij die vertalingen worden aangeboden, die van toepassing zijn binnen dit corpus. Voor de woorden, die niet opgenomen werden in deze lijst, wordt verwezen naar dit woordenboek of naar de online referentie². Om een zo getrouw mogelijke vertaling te geven, wordt deze in de Engelse taal aangeboden, zoals werd teruggevonden in de Oxford Latin Dictionary, om fouten in een tweede vertaling van het Engels naar het Nederlands te voorkomen.

Afkortingen:

a.	adjectief	m.	mannelijk
abl.	ablatief	nom.	nominatief
acc.	accusatief	nt.	onzijdig
adv.	bijwoord	pl.	meervoud
dat.	datief	sg.	enkelvoud
f.	vrouwelijk	sim.	similar
gen.	genitief	tr.	transitief
inf.	infinitief	v.	werkwoord
intr.	intransitief	w.	with

A

abstinentia

: ~ae, *f.* [ABSTINENS + -IA]

1. (w. gen. or *ab*) Restraint (in respect of), abstention (from), b. (absol.) self-control, restraint; abstinence; moderation;
2. Restraint in financial dealings, freedom from covetousness, integrity, incorruptibility;
3. Restraint in eating and drinking, abstemiousness, fasting;
4. Niggardliness, parsimony.

accipio

: ~ipere ~epi ~eptum, *tr.* [AD + -CAPIO]

1. To take in one's grasp, receive;
2. To take in one's possession or control, receive;
3. To have given to one, acquire, get, to receive, to exchange; to be provided with.

¹ Oxford Latin dictionary. Ed. Door P. G. W. Glare. Oxford: Clarendon press, 1968. 8 fasc. (XXIV, 2126 p.).

² The Pocket Oxford Latin Dictionary. Ed. James Morwood. Oxford University Press, 1994. *Oxford Reference Online*. Oxford University Press. [http://www.oxfordreference.com/views/BOOK_SEARCH.html?book=t131a&subject=s3]

acquiesco : ~escere ~e(u)I, *intr.* adq- [AD + -QUIESCO]
1. To rest, relax, take repose;
3. **a** To subside, **b** to be relieved;
4. To find mental peace, to find comfort or relieve (in)
5. To be satisfied (with), **b** to obey willingly, trust (in).

aes : aeris, *nt.*
1. copper, bronze, brass;
2. (sg.) Copper or bronze as a metal of currency, copper or bronze money, **b** a copper or bronze coin, esp. an as;
3. money in general, cash, (monetary) value, (monetary) standard;
5. (sg. or pl.) Money given or received for services rendered;
6. An instrument, implement, etc. made of copper or bronze;
7. A work of art in bronze (e.g. a statue or vase), bronze work;
8. An inscribed bronze tablet, **b** (spec.) a record of a transaction.

alimentum : ~i *nt.*, also alum-, [ALO + -MENTUM]
1. (sg. or pl.) Food, nutriment, provisions;
2. (pl.) sustenance, maintenance, means of livelihood, **b** the cost of maintenance, alms.

amor : ~oris, *m.* [AMO + OR]
1. Sexual passion, love;
3. Love for one's relations, friends, etc., affection; **b** affection of peoples, **c** *amor patriae* etc. patriotism.

Augustalis : ~is, ~e, *a.*
2. Of or belonging to the cult of the Augustus; *sodalis Augustalis* a member of the college of priests who presided over the cult at Rome, **b** (masc. or sb.) a priest of the cult of Augustus.

Augustalitas : ~atis, *f.* [AUGUSTALIS + -TAS] The office of priest of Augustus.

B

balneum : ~i, *nt.* balin-, pl. ~ae ~arum, *f.*
1. A room for bathing, bathroom, (pl. also) a suite of bathrooms, (public) bathing establishment, baths.

bigae : ~arum, *f. pl.* Also sg. ~a, ~ae, [BI + -IUGUM] A pair of horses or the chariot drawn by them, two-horsed chariot; pair of horses.

bisellium : ~i(i), *nt.* [BI- + SELLA + -IUM] A seat for two persons, esp. a seat of honour awarded for municipal services in the provinces.

C

cena : ~ae, *f.*
1. The principal Roman meal, normally eaten in the evening, dinner, supper, **b** (of var. spec. public or private functions), **c** the meal placed on a funeral pyre;

2. A course in a dinner;
3. The company at a dinner, at the table.

centonarius	: ~ii, <i>m.</i> [CENTO + -ARIUS] A fireman who used mats for extinguishing fires.
cip(p)us	: ~i, <i>m.</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. A boundary stone or pillar; 2. A tombstone, usually indicating the extent of the burial-ground.
clarus	: ~a, ~um, <i>a.</i> <ol style="list-style-type: none"> 2. Bright, shining, clear; 4. Distinct; 5. Well-known, notorious; 6. Celebrated, famous; 7. <i>vir clarissimus</i> (an honorific expression increasingly during the Empire restricted to those of senatorial rank), b (used spec. to designate persons of senatorial rank or members of their families).
clipeus	: ~i, <i>m.,</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. A round, usu. bronze, shield; 2. An embossed or ornamented shield, regarded rather as a work of art than as armour; 3. The apparently concave vault of heaven; 4. The disc of the sun, b a type of meteorite, c the adjustable circular lid of a ventilator.
collatio	: ~onis <i>f.</i> conl-, [CONFERRE + -TIO] <ol style="list-style-type: none"> 1. Placing together, b putting together; 2. Payment of tribute, other money, or good to the state, emperor or any common or special fund; b a fund raised from contributions.
colloco	: ~are, ~avi, ~atum, <i>tr.</i> conl- [CON- + LOCO] <ol style="list-style-type: none"> 1. To put or set in a particular place, to put in a particular position; b to ascribe to a place or position, locate; 2. To set up, place, in a proper or particular position; 3. To assemble; 4. To station, post; 6. To place; 10. To spend (money) on, to invest; 11. To bestow, confer (a favour, honour, etc. esp. one from which return is expected).
colonia	: ~ae, <i>f.</i> [COLONUS + -IA] A settlement, colony of citizens sent from Rome or the people composing it.
columbarium	: ~i(i), <i>n.</i> [COLUMBA + -ARIUM] 3. A niche in a sepulchre for one or more funerary urns.

confero : ~rre contuli collatum (conl-), *tr.* [CON- + FERRO]
1. To bring or take, carry, convey;
4. To devote, apply, direct (one's attention, efforts, time etc.), **c** to apply (money etc. to a given purpose);
5. To confer, bestow (benefits, etc.);
8. To bring together, collect, concentrate;
9. To supply as one's share to a common fund or stock, contribute, **b** to pay (tribute).

contentus² : ~a, ~um, *a.* content, satisfied; (w. abl. etc.) content with. **b** (of inanimate or abst. things, more or less personified).

crustulum : ~i, *m.*, [next + -ULUM] A small cake or pastry.

D

decerno : ~ernere, ~revi, ~retum, *tr., intr.*, [DE + CERNO] Forms: ~resse, ~rero (for ~revisse, ~revero), etc. *v.*
1. (w. acc. or absol.) to bring (an issue) to a decision, settle, decide, fight (it) out;
2. To determine, decide (a question, matter of fact etc.), **b** (w. acc. and inf.) to decide that, **c** to determine (a thing as what it is), distinguish;
3. (esp. of persons exercising judicial or sim. functions) To announce as one's decision or judgement, declare, decide;
4. To decide on (a course of action, or sim.). **b** (w. inf.) to decide, make up one's mind (to);
5. (esp. of legislative bodies, magistrates, etc.) to resolve on, decree ordain, (an action policy).

decretum : ~i, *nt.*
2. A course of action on which one is determined, decision, resolve;
3. A decision having mandatory force: **a** a judgement, verdict, order, **b** a resolution, decree, vote, **c** a vote, **d** a decree, ordinance.

decuria : ~ae, *f.* [*decu-viria* (DECEM+VIR), cf. curia].
1. A group consisting of ten men (organised for work, recreation), gang party. **b** (as an administrative unit in Roman government) a group consisting of ten families;
2. One of the senatorial panels or (after 70 B.C.) one of the classes or divisions from which jurymen were selected.
3. A group of public officials of others following the same occupation and organised as a society or club.

decurio : ~õnis, *m.*, [DECURIA + -O]
1. An officer commanding a squad of ten cavalymen in the Roman army; **b** a naval officer of sim. rank;
2. A member of a municipal senate (composed of ten divisions of ten men each), councillor, **b** a member of the governing committee of a *decuria* or *collegium*;
3. A foreman or sim. in charge of a group or class of slaves.

dedicatio : ~onis, *f.* An act or rite conferring sanctity, dedication, consecration, conservation, consecration; the ceremonial opening (of a public building), **b** (w. dat.) dedication, devotion (to a purpose).

dedicator (dedicans) : ~oris, *m.*, [DEDICO + -TOR] One who dedicates.

dedicatus : ~a, ~um, *a.* devoted, dedicated.

defensor : ~oris, *m.* [DEFENDO + TOR]
2. One who exerts force or authority to afford protection, a protector, defender;
3. One who declares his support for a person, cause, doctrine etc., a supporter, champion.

dendrophorus : ~i, *m.* also dendrof- [Greek δένδροφόρος] A tree-bearer (a title given to members of a guild, app. of timber workers, associated with the cultus of Cybele and Attis) .

donum : ~i, *nt.*
1. a thing given (material or otherwise) present, gift;
3. A benefit, gift (regarded as the fruit of divine or sim. bounty);
4. An act conferring benefit favour, bounty.

dumtaxat : *adv.* [DUM + *taxat*]
1. up to a (numerical or quantative) maximum of, not exceeding, at most, just, only, **b** at least;
2. No more than, only, just, **b** so far.

E

epulum : ~i, *n.*, A public feast, banquet (esp. to celebrate some special occasion, festival, etc.

equester : ~tris, *a.*, [prec. + -ESTRIS]
1. Mounted on a horse, (of a statue) equestrian, **b** of or belonging to a horseman, **c** (as a cult-title of Neptune, the supposed creator of the first horse, inventor of horseracing, etc.);
2. Of, belonging to, or connected with cavalry or a cavalryman, **b** (of forces, etc.) consisting of cavalry;
3. ~*ter ordo*, the class (orig. derived from the state cavalry) between the Senate and the Plebs, subject since at least 67 B.C. to a property qualification of 400,000 sesterces, ~*ter*, one of the equestrian order , a knight, **b** of or proper to a knight, his rank, etc., the seats in the theatre reserved for knights.

exceptor : ~oris, *m.* [EXCIPIO + -TOR] (app.) An amanuensis, copyist.

excuso : ~re, ~ãvi, ~ãtum, *tr.*, [EX- + CAUSA + -O]
1. To excuse, justify, or explain the conduct of (a person), **b** to excuse, justify, etc. (conduct);
2. To allege as a reason, plead in excuse, *innocentiam* ~*are*, to plead innocence, **b** to have the excuse offered on one's behalf (that);

- 3. To excuse, exempt from a task or duty;
- 4. To excuse oneself (from a task, duty, etc.), seek exemption, decline, **b** to make excuses for not consenting to, or not accepting, **c** *~are diem*, to beg a day's grace;
- 5. To declare free from blame or liability, absolve, excuse.

exhilo : *~are, ~avi, ~atum, tr.* [EX + HILARE]
 1. to gladden, to cheer;
 2. To enhance in appearance, brighten.

eximius : *~a, ~um, a.* [EXIMO + IUS]
 2. Selected as being the best, choice;
 3. Outstanding, exceptional, remarkable, special, distinct.

F

faber : *~i, m.* artisan, workman; smith; carpenter.

facio : *~ere, v.*
 1. To make, build, construct (from parts, raw material, etc.), to cause to be made, have made, **b** to make by laying out, organizing, etc.;
 3. To bring into existence, make, create, to make by training, altering the condition of a thing, etc.;
 8. To go to make up, form, compose;
 11. To bring about, cause, produce (situations, conditions, etc.).

fascēs : *~is, m.*, bundles of sticks with an axe projecting, carried by lictors before the chief Roman magistrates.

fio : *fieri, v.*
 1. (of events, situations, etc.) To take place, occur, arise;
 2. To come about, happen (that);
 4. To result;
 6. (of laws, agreements, etc.) To be instituted, established, made;
 11. (of an action,) To be performed, be done;
 14. (indicating the performance of the action expressed by the subject) To be done;

flamen¹ : *~inis, m.* a priest appointed to carry out the ritual of one particular deity, in imperial times applied to priests of living or deceased emperors.

funus : *~eris, nt.* 1. funeral rites or ceremonies, obsequies of a funeral, a funeral procession.

G

- gloria** : ~ae, *f.*
1. Praise or honour accorded to persons or other recipients by general consent, glory;
2. Prospective or potential glory;
3. An action that brings glory, distinction.

H

- habeo** : ~ere, *v.*
1. To have, own, possess;
4. To have attached or belonging in a non-material sense (a quality, attribute, function, right, etc.);
12. To have at one's disposal;
13. To have in it, hold, contain;
15. To keep, hold, retain;
17. To have (the obligation of).

- hedera** : ~ae, *f.*
2. Representations of ivy-leaves used to divide words in inscriptions.

- honor** : ~os, ~oris, *m.*
1. High esteem or respect accorded to superior worth or rank, honour;
6. *honor* in certain contexts can refer to a quality within a person by reason of which he or she deserves homage.

- honoratus** : ~a, ~um, *a.*
1. Honoured, respected, honourable;
2. (of a magistrate or ex-magistrate) Honoured or distinguished by public office (also of an office-holder in a guild).

I

- imago** : ~inis, *f.*
A representation in art of a person or of a thing, picture, likeness, image.

- impendium** : ~i, *nt.*
1. expense, expenditure, payment;
2. Cost, outlay.

- impensa** : ~ae, *f.* **1.** Cost, expenditure, outlay.

- incola** : ~ae, *m/f.*
1. One who lives in a place, an inhabitant;
2. A resident alien, denizen.

iuvenis : ~is, *m/f*.
1. a young man, youth (technically, any adult male up to the age of 45);
2. A young person of either sex, a young woman;
3. (pl., as or forming part of the name of various local *collegia* of young people.)

L

lapis : ~idis, *m*.
1. a stone, pebble;
4. A piece of stone quarried and shaped, block of masonry, mill-stone, paving-stone, tomb-stone, milestone.

legatum : ~i, *nt*. a bequest, legacy.

lenuncularius : ~i, *m*. [LENUNCULUS + -ARIUS]
a ferryman of waterman (*ordo corporatorum*).

libens : ~ntis, *a*.
1. pleased, willing, glad; willingly, gladly;
2. cheerful, glad.

libenter : *adv*. With pleasure, willingly, gladly.

M

mancipium : ~i, *nt*. The laying hold of a thing in the presence of witness as a formal method of conveyance of property.

ensor : ~oris, *m*. One who measures or computes, a land-surveyor; surveyor of building-works, (*ensor frumentarius*) one who measures out grain.

modestia : ~ae, *f*.
1. restraint, mildness, temperateness;
2. Respect for order, discipline;
3. Respect for decency of propriety, modesty.

mulsum : ~i, *n*. [neut. of MULSUM] A drink made from honey and wine, oenomet

munciceps : ~ipis, *m*.
1. a citizen of a *municipium*;
2. native of the same *municipium*.

municipium : ~i, *nt*. A self-governing community in Italy, (orig. one that accepted *civitas sine suffragio* in the return for the performance of certain duties, *munia*), a municipality, town subject to Rome, but governed by its own laws; free town.

munificentia : ~ae, *f*. bounty, munificence.

N

navalis : ~is, ~is, ~e, *a.* [NAVIS + -ALIS]
1. Of or belonging to a ship, (of workmen) employed or skilled in shipbuilding;
2. Concerned with marine warfare, naval affairs, war at sea, **b** (of forces, camps, commanders), **c** (of wars, battles); **d** (of honours) awarded for successes or gallantry in naval engagements.

navicularius : ~i, *m.* a shipowner.

O

orchestra : ~ae, *f.* the area in front of a stage of a theatre (in Roman theatres, the part containing the seats of the senators and other dignitaries).

ordo : ~inis, *m.*
1. A line of things placed next to each other, a row (esp. of trees and plants);
2. A line of soldiers standing abreast, a rank;
3. The rank as a military unit; ~inis (~inum) *ductor, dux* or *princeps*, the leader of an *ordo*, i.e. a centurion; ~inem (~ines) *ducere*, to command an *ordo*, i.e. be a centurion
4. A body of people having the same political or social status, an order, class; *amplissimus ~o*, the senate; **b.** a professional body; **c.** (spec.) the senate or ruling body of a municipality; **d.** (transf.) the corpus of accepted writers or works, canon;
5. A civil or social standing, rank, position; **b.** (transf.) position assigned to a person, etc., in estimation or treatment, footing;
7. A line moving or standing one behind another, a file, train.

ornamentum : ~i, *n.* [ORNO + -MENTUM]
1. (usu. pl.) Equipment, accoutrements; (esp.) a animal's trappings, harness; **b.** the equipment of an actor, a costume;
2. A object used for adornment or embellishment, an ornament (personal, architectural, etc.); **b.** *seruus*, etc., *ab ~is*, (perh.) a slave, etc., in charge of the imperial jewels;
3. (usu. pl.) A distinctive ornament attaching to a rank, office, or sim., a badge, insignia; (*ornamenta decurionalia, praetoria*)
4. A rethorical or literary ornament or grace;
5. (fig.) Something that adds lustre to a condition, etc., an ornament, enhancement; **b.** (applied to a person or group considered as adorning an age, country, etc., sim., to a city, etc.);
6. A circumstance, etc. that confers glory on a person, etc., a distinction, honour.

Ɔ

- panis** : ~is, *m.* [< PASCOR]
1. Bread, **b** a loaf of bread;
2. The means of subsistence, food;
3. A loaf or cake of: **a** other foodstuff, **b** any non-edible substance.
- parco** : ~cere peperci, *intr., tr.*
1. To act sparingly (with respect to resources), be economical or thrifty with;
2. to refrain from using;
3. to refrain from inflicting injury, be merciful, spare (property);
4. To act forbearingly, show consideration (towards persons, feelings, ...)
- patera** : ~ae, *f.* A broad, shallow bowl or dish, esp. one used in libations.
- patria** : ~ae, *f.* One's native land, city etc., place of origin.
- patrona** : ~ae, *f.*
1. A protectress;
2. The patroness of a freedman or freedwoman.
- patronus** : ~i, *m.*
1. An influential person, who has undertaken the protection of another person, a patron, a former master in relation to his freed slave;
2. A person, who has undertaken to protect the interests of a community, protector, defender, guardian.
- pecunia** (publica) : ~ae, *f.* [PECU]
1. Property, possessions, wealth; **b.** a kind of sacrificial offering (see quot.);
2. Money; **b.** (accepted or offered as a bribe); **c.** (personified, or as a goddess).
- pedester** : ~tris, *a.* [PES + -ESTRIS]
1. Going o foot, pedestrian, **b** (of a statue) pedestrian;
2. That goes on land (opp. sea), taking place or performed on land
4. Consisting of foot-soldiers (opp. cavalry), infantry, **b** (of battles) fought on foot, to serve in the infantry, **c** (of weapons) used by infantry.
- plebs** (urbana) : ~ebis, *f.*
1. The general body of citizens at Rome, the commons, (acting as a legislative or judiciary body often dist. from *populus*);
2. (w. stress on the social aspect, rather than the political) the common people, mob, common herd, the masses;
3. The common run, ordinary class, rank and file.

poneo : **1.** To put, place;
2. To put in position, set up, erect; **b.** to set up a statue of; **c.** to arrange in position;
3. To lay (foundations, keels); (transf.) to build, construct, found (towns, buildings, etc.).

pontifex : *~icis, m.* One of the college of priests having supreme control in matters of public religion in Rome.

populus : *~ī, m.* Also **poplus** [cf. perh. Etr. *Puplu* (=POPULONIA)]
1. A human community, people, nation; **b.** (pl.) the peoples of the world; **c.** (transf., of other creatures); **d.** the members of one or other of the sexes; **e.** the members (of a society or sim.).
2. The people (as transcending the individuals composing it), the State; **b.** (at Rome) the whole people (exercising legislative and judicial power); (in other cities); **c.** (excluding the *plebs*);
3. The general public, populace, multitude; **b.** the common people (dist. from the upper classes), the 'masses';
4. A number of people, multitude, crowd; **b.** a following.

publice : adv.
1. As a concern of the state, in the name of the state, officially, at the public expense;
4. In a public place;
5. in public, publicly.

R

regalis : *~is, ~e, a. compar. ~ior* [REX + -ALIS]
1. Of or belonging to a king (or queen) or monarchy, royal; **b.** concerning a king or kings;
2. Proper to a king, regal; **b.** characteristic of a king, kingly, royal; acting in the manner of a king.

recipio : *~ipere ~epi ~eptum tr.* [RE + CAPIO]
1. To admit (a person), receive;
6. to gain possession of, acquire (abst. Or material things, esp. as a due return), b (passively) to have given to one;
7. To be willing to take, to accept;
10. to take upon oneself, undertake, accept (a duty, task, responsibility, etc.)

reditus : *~ūs, m.* [REDEO + -TUS]
1. The act of coming back, return; **b.** (spec.) return from exile; **c.** (of inanim. things); **d.** extension backwards;
2. (transf.) Return (to a condition, activity, etc.); return (after a digression);
3. A return, revenue, output (in money or kind); (*in*) *~u esse*, to yield a return, be productive.

reficio : ~icere ~ēcī ~ectum, *tr.* [RE- + FACIO]
1. To restore (an artefact, etc.) to its original form or condition , repair; **b.** to make good repair (damage);
2. To restore (other things) to a previous state, renew; **b.** to remodel, refashion;
3. To restore (a condition, feeling, state of affairs, etc.); **b.** *animos*, etc., ~icere, to revive, restore (the spirits, courage, etc.); *uires*, etc., ~icere, to restore (the strength or vigour);
4. To reappoint (to office);
5. To refresh, restore, revive (after fatigue, a set-back, etc.); **b.** to restore (to a previous level of political or military power); **c.** to revive, restore (land, vegetation, etc.);
6. To restore to strength (after illness, a wound, etc.); **b.** (refl., or pass in middle sense) to recover one's strength, get better; **c.** to remedy (conditions);
7. To make (by selling, etc.), realize; to recoup (an expense); **b.** to realize (as a yield).

remitto : ~ittere, *tr.* [RE + -MITTO]
1. To send (a person, etc.) back, return to where he, she, etc. came from, **b** to send back to the place from which one has come oneself;
2. To cause to be returned, send back, **d** to give back, return;
4. To refer (a person to an authority, legal, process, etc.), **b** refer back, send back (a motion, bill or sim.);
13. To waive, remit (a debt, obligation, punishment, etc.); **b** (w. dat. of beneficiary).

restituo : ~uere, *tr.* [RE + -STATUO]
1. To set up (a structure) again, re-erect, rebuild, **b** to erect in place of something else;
3. To renew the vigour of, revive, restore (a person, his body, etc.);
4. To bring back into existence or use, re-establish, restore, revive;
5. To put back in its original place, restore to a site.

S

sacerdos : ~otis, *m/f.* A priest, priestess.

scabillarius : ~i, *m.* One who performs with a *scabillum* (a kind of hinged clapper attached to the sole of the foot, and used for beating time for dancers in the theatre).

senatus : ~ūs, *m.* [SENEX + -ATUS]
1. The permanent political assembly at Rome (having at first only advisory, later judicial and legislative functions), the senate; **b.** (applied tot analogous bodies in other states);
2. A meeting at the senate, sitting.

sella curulis : ~ae, *f.* A seat for one person, a chair of office occupied by magistrates, esp. *sella curulis*; chair of state inlaid with ivory, used by consuls, praetors, curule, aediles, etc., also *sedes curuli*, *ebur curule*,

b *in sella curuli sedere*, etc. to hold curule office, **c** (meton.) a curule office, a curule magistrate.

sevir : ~iri, *m.* One of an official board of six, (*sevir Augustalis*) in provincial towns, a citizen annually appointed to maintain the worship of the cult of Rome and Augustus.

sextarius : ~i, *m.* A measure of capacity (liquid or dry) equivalent to one-sixth of a *congius* of twelve *cyathi*. (ca. 0,5 l.).

sportula : ~ae, *f.*
1. A small basket;
2. A daily allocation of food (in practice usually replaced by a sum of money, normally 100 *quadrantes*) given by patrons to their clients, a dole of food or money.

statim : *adv.*
1. Constantly, regularly;
2. Immediately, at once, without delay.

statua : ~ae, *f.* a statue.

statua equester : ~ae, *f.*, Mounted on a horse, (of a statue) equestrian.

statua pedester : ~ae, *f.*, Going on foot, pedestrian, **b** (of a statue) pedestrian.

stips : *stipis*, *f.* A small offering of money, usually toward a common fund, a small coin.

sufficio : ~icere ~ēcī ~ectum, *tr., intr.* [SUB- + FACIO]
A. (tr.)
1. To supply, provide (esp. as a replenishment);
B. (intr., esp. w. dat.)
4. To have sufficient strength, capacity, or sim. (to deal with), be equal (to), stand up (to); **b.** (w. inf.; also w. *ut.*); **c.** *sibi ~icere*, to be capable of managing one's affairs or maintaining oneself; **d.** (of legal provisions, etc.), to meet the needs of a case, have force;
5. To have sufficient wealth or resources (for); **b.** to be qualified (for);
6. (often w. dat. of person, etc.) To be sufficient in quantity, extent, degree, etc. (for), meet the needs (of); **b.** to be available for a purpose, be in supply;
7. (of actions, words, etc.) To be adequate for a purpose, suffice; **b.** (impers., esp. w. inf. acc. and inf., cls.) it suffices.

summa : ~ae, *f.* [fem. of SUMMUS]
1. (in addition) The total number or account; **b.** (esp. w. ref. to money and accounting; cf. sense 2);
2. A (specified) amount of money, a sum; also ~a *pecuniae*; **b.** (in titles of financial officials, esp. in the imperial household; **c.** ~a *honoraria*, a voluntary payment made on assuming office; also, made to a lawyer for professional services;

- 3.** The full extent, sum-total (of hopes, actions, and other immaterial things);
- 4.** Any complex unity, a whole;
- 5.** The whole of a thing as distinct from the parts composing it, the ensemble; *in ~am*, taken as a whole; **b.** the whole issue (of a case, etc.);
- 6.** (w. gen.) The matter in question considered in general terms or overall; **b.** (esp. as the subject of over-all responsibility or control); **c.** *~a rerum*, the fortunes or interests of the whole body, the state, etc.;
- d.** *ad* or *in ~am proficere, prodesse*, to of general benefit;
- 7.** That which an activity amounts to, i.e. its general purpose or tendency; **b.** what a person's words add up to, the general sense or drift, the substance, gist; **c.** *ad ~am*, to sum up, in short; sim. *in ~a, in ~am*;
- 8.** The crowning stage, culmination, completion; **b.** *ad ~am, in ~a*, as the crowning touch, to complete it all;
- 9.** (app.) The topmost layer, surface.

sumptus (sumtus) : *~ūs, m.* [SUMO + -TUS]

- 1.** The spending of money, expenditure, outlay; **b.** *~um facere*, to expend money; also *~um ponere, impendere*; **c.** (pregn.) lavish or extravagant expenditure;
- 2.** A pecuniary charge or liability, an expense; **b.** *meo ~u (meius ~ibus), ~u (~ibus) alicuius*, at my, somebody's expense (and sim. phrs.); *magno, paruo ~u*, at great, little cost (and sim.); **c.** *~i facere alicuid*, to incur the expense of something; *in ~u esse*, to be put to expense;
- 3.** (quasi-concr.) Resources allowed to a person to meet his costs, expenses; **b.** the money spent on supplying a customer with goods.

suscipiō

: *~ipere ~ēpī ~eptum, tr.* Also *suscipiō* [SUB- + CAPIO]

- 1.** To catch from below, save from falling or being lost; **b.** to support, bear up (a structure); also, a person carried);
- 2.** To take (a load) in succession to another; **b.** *sermonem ~ipere*, to take up the conversation, continue, reply, etc.; sim. *~ipere*, alone;
- 3.** To take (up), receive (in more or less physical sense); **b.** to receive into one's being, absorb, etc.; to take in with the mind or sim.;
- 4.** (of a father) to take (a new-born child) in his arms and so acknowledged it or accept it into his family, instead of exposing it (= *tollo*, sense 2); also, to take (another person's child) into one's family, adopt; **b.** (more vaguely, of either parent) to get or have (a child);
- 5.** To take (a person) under one's protection (as a pupil, client, etc.); **b.** to receive one's home, give shelter to;
- 6.** To assume, adopt (an appearance, role, guise, etc.); **b.** to take into one's head, conceive (a feeling, notion);
- 7.** To make (a matter) one's concern, take up; (esp. portents or sim., as deserving of attention); **b.** to embrace, adopt (an opinion or principle, custom, etc.); **c.** *partem* or *partes ~ipere*, to take a (specified) side in a dispute;
- 8.** To undertake to deal with, perform, etc., take on (a task, function, responsibility, or sim., esp. of one's own accord); **b.** to undertake a discharge (a vow, oath); also, to undertake to provide (an offering to a

deity, or sim.); **c.** *causam alicuius ~ipere* (and sim.), (of an advocate) to take on a person's case, undertake his defence (often transf.); **d.** to undertake a prove (a philosophical point).

9. To venture upon, accept the risks of (an enterprise, proceeding); (esp. war, hostilities); **b.** to enter upon the performance of (religious ceremonies or sim.);

10. To make oneself subject to, face, accept (a danger, liability, etc.); **b.** *iudicium ~ipere*, to take up a case (as one party to it) i.e. join issue.

T

tabula

: ~ae, f.

1. A flat piece of wood, board, plank, etc.; **b.** (forming part of the structure of a ship); **c.** a door-panel; **d.** a (metal) plate.

2. A panel of wood used for painting pictures; ~a *picta* or ~a alone, a painting; **b.** a picture commemorating an escape from danger affixed to the wall of a temple, etc.; a commemorative picture set up in a public place;

4. An inscribed board, notice-board; (meton.) a (proscription) list; **b.** an auction-notice.

5. A tablet of stone or metal set up as a permanent record; **b.** (in references to the Law of the Twelve Tables); **c.** a metal tablet used for the purpose of *defixio*.

6. A board coated with wax and used for writing, writing-tablet, **c** (spec.) a tablet on which votes at an election were recorded;

7. (pl.) Account-books, **b** new account-books, i.e. the cancellation of debts;

8. (pl.) A document, deed (of a legal, business, or sim. nature), **b** a will;

9. (usu. pl.) A record or records (esp. public).

testamentus

: ~i, n., [TESTOR + -MENTUM]

1. A will, testament.

therma(e)

: ~arum, f. pl., Hot baths (usu. a public establishment with gymnasiums and other amenities attached).

U

urceus

: ~i, m. A vessel used for containing or pouring out liquids etc., a pitcher, jug.

utor (usus)

: ~i, intr., tr.

1. To use for some end or purpose, make use of, put to use (abst. or concr. things);

2. To take, consume;

3. To use the services of, employ (a person);

6. d *honore, honoribus uti*, to hold office;

V

- verecundia** : ~ae, *f.*
1. An attitude of restraint, modesty, deference, respect, reluctance;
4. A sense of shame, modesty;
5. Moderation, restraint.
- vicanus** : ~a, ~um, *a.* Belonging to or living in a village or urban *vicus*, villager.
- vinum** : ~i, *n.,*
1. Wine, **b** (pl.) separate lots, jars, bowls, etc. of wine.

